

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 889/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Ing. Zuzanou Kvakovou, J. M. Geromettu 146/1, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10 Sžso 20/2015 z 27. apríla 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 20 Scud 4/2013 z 9. decembra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Ing. Zuzanou Kvakovou, J. M. Geromettu 146/1, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 10 Sžso 20/2015 z 27. apríla 2016 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 20 Scud 4/2013 z 9. decembra 2014 (ďalej aj „napadnuté rozsudky“).

Zo sťažnosti a z pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v procesnom postavení žalobcu účastníkom konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia, Bratislava (ďalej len „správny orgán druhého stupňa“ alebo „žalovaný“), sp. zn. 29732-2/2013-BA zo 6. augusta 2013, ktorým na základe odvolania sťažovateľa zmenila výrok rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky [REDAKOVANÉ] (ďalej len „správny orgán prvého stupňa“) sp. zn. [REDAKOVANÉ] z [REDAKOVANÉ] tak, že „... (sťažovateľovi, pozn.) *nevzniklo dňa 1. októbra 2012 povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi...*“. Krajský súd žalobu sťažovateľa napadnutým rozsudkom zamietol ako nedôvodnú podľa v tom čase platného a účinného § 250j ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“). Na základe odvolania sťažovateľa najvyšší súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok krajského súdu ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 219 ods. 1 OSP.

Z odôvodnenia rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa vyplýva, že sťažovateľ podlieha právnemu poriadku Poľskej republiky vo veciach sociálneho zabezpečenia s poukazom na čl. 16 ods. 2 nariadenia európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009, ktoré sa týka plnenia nariadenia (ES) č. 883/2004 vo veci koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „vykonávacie nariadenie“), s tým, že príslušná poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia klasifikovala prácu sťažovateľa na území Slovenskej republiky ako prácu menej podstatného významu podľa čl. 14 ods. 5b vykonávacieho nariadenia ako rozhodujúce klasifikačné kritérium na predbežné určenie uplatniteľného práva, pričom v časovom horizonte ustanovenom vykonávacím nariadením slovenský nositeľ sociálneho zabezpečenia proti tomuto určaniu nenamietal, čím sa stalo určenie uplatniteľného práva definitívnym.

V odvolaní proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľ uplatnil jedinú námietku s poukazom na znenie čl. 13 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „základné nariadenie“), a to nesprávne použitie pojmu marginálnosti s odôvodnením, že za zanedbateľné činnosti sa považujú činnosti predstavujúce menej ako 5 % pravidelného pracovného času zamestnanca a/alebo jeho celkovej odmeny. Sťažovateľov pracovný úväzok pre slovenského zamestnávateľa predstavuje „10 hodín týždenne“ (zo sťažnosti možno vyvodiť, že správne má byť 10 hodín mesačne, pozn.) za mzdu 40 € mesačne a na základe uvedeného tvrdí, že výkon tejto činnosti nie je pre zamestnávateľa marginálneho charakteru.

Správny orgán druhého stupňa vo svojom výroku preformuloval znenie výroku odvolaním napadnutého rozhodnutia a zároveň ho potvrdil ako vecne správne argumentujúc tým, že sa stotožňuje s posúdením charakteru práce vykonávanej pre slovenského zamestnávateľa ako činnosti zanedbateľného rozsahu, pretože sa síce vykonáva trvalo, ale z hľadiska času a hospodárskej návratnosti je nepodstatná. Správny orgán druhého stupňa poukázal vo svojom rozhodnutí aj na tzv. praktickú príručku – Právne predpisy, ktoré sa vzťahujú na zamestnancov v Európskej únii, Európskom hospodárskom priestore a vo Švajčiarsku (na ktorú sa odvolával sťažovateľ, pozn.), ktorá bola vydaná Európskou komisiou, ale nemá záväzný, len odporúčací charakter. Podľa tejto príručky ukazovateľom vykonávania zanedbateľných činností môže byť aj povaha činností. Záväzné stanovisko vo veci uplatniteľnej legislatívy poskytujú výlučne inštitúcie sociálneho zabezpečenia príslušných členských štátov.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že je definitívnym určením uplatniteľných právnych predpisov podľa čl. 16 vykonávacieho nariadenia viazaný a nemá kompetenciu „preskúmať“, či došlo k tomuto určeniu v súlade s príslušnými ustanoveniami základného a vykonávacieho nariadenia. Uvedený právny záver krajský súd odôvodnil poukazom na znenie čl. 5 bod 1 vykonávacieho nariadenia, v zmysle ktorého dokumenty vydané inštitúciou členského štátu osvedčujúce situáciu osoby uznávajú inštitúcie iných členských štátov, pokiaľ ich členský štát, v ktorom boli vydané, nezrušil ani

nevyhlásil za neplatné. Definitívnosť určenia uplatniteľných právnych predpisov v konaní nebola sporná, preto pokiaľ prípadne došlo aj k nesprávnemu určeniu uplatniteľných právnych predpisov, je toto určenie záväzné aj pre krajský súd dovtedy, kým nedôjde k jeho zrušeniu alebo vyhláseniu za neplatné príslušným orgánom poľského sociálneho zabezpečenia.

V odvolaní proti rozsudku krajského súdu (vychádzajúc z obsahu rozsudku najvyššieho súdu, pozn.) sťažovateľ uplatnil nové námietky po prvýkrát v odvolaní v rámci správneho súdnictva. Ďalej namietal aj porušenie hmotného práva, ktoré malo mať vplyv na obsah vydaného rozsudku, a to čl. 13 ods. 3 základného nariadenia ako kolíznej normy vzťahujúcej sa na právnu situáciu sťažovateľa, ktorej ustanovenie vylučuje aplikáciu inej normy.

Najvyšší súd v napadnutom rozsudku dospel k záveru, že odvolacie námietky sťažovateľa nie sú dôvodné a, súc viazaný rozsahom žalobných námietok, stotožnil sa so skutkovými zisteniami a právnymi závermi krajského súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta predovšetkým arbitrárnosť a nedostatok odôvodnenia napadnutých rozsudkov krajského súdu a najvyššieho súdu, pričom okrem iného uvádza:

„... rozhodnutie Najvyššieho súdu absentuje odkaz na právne predpisy, z ktorých súd pri rozhodovaní vychádzal, nezaoberá sa právnym zdôvodnením svojho rozhodnutia a v rámci odôvodnenia sa vôbec nezaoberá rozsiahlymi námietkami sťažovateľa uvedenými v odvolaní. Sťažovateľ pokladá len samotné konštatovanie o bezpredmetnosti námietok a ich nespôsobilosti spochybnit' vecnú správnosť rozhodnutia, v nadväznosti na konštatovanie, že s právnymi námietkami odvolateľov (aj sťažovateľa) sa súd prvého stupňa v rozhodnutí riadne vysporiadal a nenechal otvorenú žiadnu spornú otázku, riešenie ktorej by zostalo na odvolacom súde, za nedostatočné, zakladajúce arbitrárnosť rozhodnutia. ... Predmetné vyvoláva veľkú mieru právnej neistoty...

Je potom nepochybné, že výklad hmotno-právnych predpisov uskutočnený Najvyšším súdom, resp. Krajským súdom Žilina, je právne neudržateľný a vykazuje značný stupeň

arbitrárnosti, keďže nemá žiadnu oporu v existujúcom hmotnom práve a v podstate, v jadre svojho odôvodnenia, na žiadne ani neodkazuje.“

Podľa názoru sťažovateľa sa v jeho veci konajúce súdy nevysporiadali s jeho námietkou nesprávne uplatneného postupu pri určení uplatniteľnej legislatívy. K tomu uvádza:

«Pri určení uplatniteľnej legislatívy v zmysle čl. 16 vykonávacieho nariadenia sa vyžaduje aktivita oboch inštitúcií, tak Sociálnej poisťovne ako aj styčného orgánu Poľskej republiky. ... Sociálna poisťovňa Ústredie v rozhodnutí č. [REDAKOVANÉ] konštatuje, že práca sťažovateľa... na území Slovenskej republiky je údajne marginálneho charakteru, neuvádza pritom žiadne dôkazy, ktoré by toto konštatovanie potvrdzovali alebo ktoré by preukazovali, že marginálny charakter Sociálna poisťovňa vôbec nijakým spôsobom preverovala... Sociálna poisťovňa nepostupovala pri zisťovaní skutkového stavu ako základu pre určenie uplatniteľnej legislatívy v súlade so Zákonom o SP ani s vykonávacím nariadením, pričom predmetným rozhodnutím Najvyššieho súdu bolo porušené právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 Ústavy SR, resp. právo na spravodlivý proces v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, keď tento vyslovil, že nie je oprávnený zasahovať do určenia uplatniteľnej legislatívy podľa čl. 16 vykonávacieho nariadenia. Na tomto mieste sťažovateľ zdôrazňuje, že týmto jeho rozhodnutím došlo k porušeniu čl. 46 ods. 2 Ústavy SR v nadväznosti na § 247 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, keď v podstate svojvoľne v rozpore s § 248 Občianskeho súdneho poriadku deklaroval, že nie je oprávnený na prieskum postupu a rozhodnutia správneho orgánu.

Na druhej strane, ak by aj nebol skutkový stav zo strany Sociálnej poisťovne náležite zistený, prvostupňový aj druhostupňový správny súd v odôvodneniach svojich rozsudkov zastáva právny názor, že v danom prípade neprichádza do úvahy ani len posudzovať marginálny charakter práce, nakoľko čl. 13 bod 3 základného nariadenia prvá časť vety pred „alebo“ jednoznačne určuje legislatívu, ktorej sťažovateľ podlieha - slovenská legislatíva. Napriek tomu, že na základe takéhoto právneho posúdenia možno považovať rozhodnutie Sociálnej poisťovne Ústredie č. 29732-2/2013-BA zo dňa 06. 08. 2013 za nezákonné, prvostupňový ako aj druhostupňový správny súd toto rozhodnutie potvrdil,

čím vec nesprávne posúdil a porušil právo na súdnu ochranu garantované čl. 46 Ústavy SR, resp. právo na spravodlivý proces v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

V kontexte vyššie uvedenej právnej argumentácie si na tomto mieste dovoľujeme podporne poukázať na skutkovo a právne obdobné právne vec u zamestnancov spoločnosti [REDAKOVANÉ], kedy Sociálna poisťovňa Ústredie pred vydaním druhostupňového rozhodnutia prerušila konanie do dňa presného a úplného zistenia skutkového stavu (príklad znenia rozhodnutia vo veci Anita Agacka).»

Sťažovateľ namieta aj to, že najvyšší súd sa nevysporiadal so všetkými jeho odvolacími námietkami, a ďalej uvádza:

„... pri posudzovaní právnej istoty určenia uplatniteľnej legislatívy Krajský súd Žilina, ako aj Najvyšší súd SR vo svojich rozsudkoch zneisťujú určenie uplatniteľnej legislatívy (bez ohľadu na to, že zastávajú názor, že sú údajne takto určenou uplatniteľnou legislatívou viazaní). Podľa názoru sťažovateľa polemikou nad neopodstatnenosťou marginálneho charakteru činnosti sťažovateľa v danom prípade a samotným právnym názorom Najvyššieho súdu v danej veci bez toho, žeby došlo z jeho strany k uplatneniu dôsledkov prostredníctvom zrušenia rozsudku Krajského súdu Žilina nastalo porušenie čl. 46 Ústavy SR, kedy nebola sťažovateľovi poskytnutá súdna ochrana, k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru a hlavne a to najvypuklejšie čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, kedy bola zo strany konajúceho súdu zásadne porušená Zmluva o fungovaní Európskej Únie v nadväznosti na nevyužitie vzájomného dialógu medzi príslušnými členskými štátmi.“

Na základe uvedenej sťažostnej argumentácie sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vyslovil nálezom porušenie jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 7 ods. 2 ústavy napadnutými rozsudkami najvyššieho súdu a krajského súdu, napadnuté rozsudky zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie krajskému súdu. Sťažovateľ sa taktiež domáha priznania úhrady trov právneho zastúpenia v sume 303,16 €.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažnostná argumentácia vo vzťahu k rozsudkom krajského súdu a najvyššieho súdu je vo svojej podstate totožná a artikuluje najmä výhradu nedostatku odôvodnenia a arbitrárnosť napadnutých rozsudkov, ktoré vo vzťahu k postupu pri určovaní uplatniteľného právneho poriadku správnymi orgánmi vyslovili svoju viazanosť dohodou príslušných orgánov sociálneho poistenia dotknutých členských štátov a na základe uvedeného vyslovili nedostatok oprávnenia do nej zasahovať. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu sťažovateľ namieta aj to, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými jeho námietkami, ktoré boli vo veci podľa jeho názoru právne relevantné a pre rozhodnutie o jeho odvolaní podstatné.

Ústavný súd považuje ešte pred rámcovým preskúmaním námietok sťažovateľa za žiaduce poukázať na skutočnosť, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Zároveň ústavný súd pripomína, že správne súdnictvo je vo všeobecnosti špecifickým druhom súdneho konania, ktoré je ovládané koncentračnou zásadou. Podstata koncentračnej zásady spočíva v tom, že vecné námietky, ktoré neboli uplatnené v odvolacom konaní pred príslušným správnym orgánom druhého stupňa, nemožno úspešne

uplatňovať po prvýkrát v konaní o žalobe proti právoplatnému rozhodnutiu správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, keďže v opačnom prípade by došlo k nežiaducemu zasahovaniu súdnej moci do kompetencií moci výkonnej, resp. k nahrádzaniu činnosti správnych orgánov. Zároveň je koncentračná zásada obsiahnutá aj v § 250h ods. 1 OSP, podľa ktorého nemožno rozširovať okruh žalobných námietok po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej na podanie žaloby. Z naznačených špecifik správneho súdnictva možno potom zjavne vyvodit' aj nemožnosť účinne uplatňovať nové vecné námietky po prvýkrát až v odvolaní proti rozhodnutiu správneho súdu prvého stupňa.

Na základe uvedeného ústavný súd zastáva názor, že rozsah prieskumu správnych súdov bol jednoznačne ustanovený rozsahom tých žalobných námietok, ktoré sťažovateľ už predtým uplatnil v konaní pred správnymi orgánmi. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že takouto (relevantnou) námietkou bola len výhrada nesprávneho posúdenia marginálnosti činnosti sťažovateľa ako zamestnanca slovenského zamestnávateľa. Najvyššiemu súdu preto nemožno vyčítať, že neprihliadal na ostatné odvolacie námietky sťažovateľa, hoci by inak mohli byť pre rozhodnutie vo veci právne relevantné. Takýto postup najvyššieho súdu zodpovedá procesnej úprave konania o správnej žalobe, a preto ústavný súd považuje túto námietku sťažovateľa obsiahnutú v sťažnosti za zjavne neopodstatnenú.

Zároveň ústavný súd považuje za vhodné pripomenúť, že predmetom súdneho prieskumu v správnom súdnictve podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sú individuálne správne akty vydané správnymi orgánmi, ktorými sa zakladajú, menia alebo rušia subjektívne práva fyzických alebo právnických osôb. V posudzovanej veci sťažovateľa správne orgány rozhodli o tom, že sťažovateľovi nevzniklo povinné verejnoprávne poistenie v Slovenskej republike, vzniklo mu však v Poľskej republike. Z tohto dôvodu je sporné, či vôbec došlo k ukráteniu subjektívnych práv sťažovateľa, ktoré je nevyhnutným materiálnym predpokladom úspechu v konaní o správnej žalobe, keďže mu boli zachované v zásade všetky jeho práva v rámci sociálneho zabezpečenia, ktoré požíva v Poľskej republike, a to aj v rozsahu, ktorý pokrýva pracovné činnosti vykonávané na území Slovenskej republiky (pozri čl. 13 ods. 5 základného nariadenia).

V súvislosti s namietanou arbitrárnosťou ústavný súd poukazuje na relevantnú časť napadnutého rozsudku najvyššieho súdu, v ktorej odvolací súd predovšetkým uvádza:

„... najvyšší súd dospel s záveru, že postupom podľa čl. 16 vykonávacieho nariadenia došlo medzi žalovaným a poľskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia k definitívnemu určeniu uplatniteľných právnych predpisov, ktoré aj žalovaný akceptoval. Tým, že poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia ZUS v Krakowe oznámila žalovanému listom zo dňa 22. 02. 2014, že žalobca od 01. 10. 2012 podlieha poľskej legislatíve a že vzhľadom na čl. 19 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vystaví žalobcovi osvedčenie (formulár PD A1), bola určená poľská legislatíva na prerokovanie uplatneného nároku. Z uvedeného je potom zrejmé, že záver žalovaného vyjadrený vo výroku napadnutého rozhodnutia, a to že žalobcovi nevzniklo dňa 01. 10. 2012 povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa [REDAKOVANÉ], je v súlade so zákonom.

Najvyšší súd sa rovnako stotožnil s názorom krajského súdu, podľa ktorého bolo potrebné vo veci aplikovať výlučne postavenie čl. 13 ods. 3 základného nariadenia. Pre posúdenie veci nie je podstatné v akom rozsahu vykonával žalobca prácu u zamestnávateľa na území SR, a teda nie je ani podstatné, či sa jedná o marginálny charakter vykonávanej práce. Najvyšší súd udáva, že v danom prípade je odôvodnenie v tejto časti napadnutého súdneho rozhodnom plne vyčerpávajúce a logicky odôvodnené.

Ak teda žalovaný a príslušný orgán sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky v súlade s čl. 15 a 16 vykonávacieho nariadenia definitívne určili uplatniteľné právne predpisy, čo v konaní nebolo sporné, sa najvyšší súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého nie je kompetencia krajského súdu tento postup správnych orgánov preskúmať a vyhodnocovať. Uvedené platí aj v prípade, že by došlo k definitívnemu určeniu uplatniteľných právnych predpisov v rozpore s ustanoveniami základného a vykonávacieho nariadenia a takéto definitívne určenie uplatniteľných právnych predpisov je pre súd záväzná.“

K námietke arbitrárnosti odôvodnenia rozsudkov najvyššieho súdu a krajského súdu v súvislosti s postupom pri určení právnych predpisov, ktoré sa na vec sťažovateľa majú uplatniť, ústavný súd akcentuje, že už z odôvodnenia rozsudku krajského súdu (ktoré je

potrebné vnímať spolu s rozhodnutím najvyššieho súdu ako jeden ucelený náhľad na právnu vec sťažovateľa, pozn.) zrozumiteľne vyplýva, že bol aplikovaný čl. 5 ods. 1 vykonávacieho nariadenia, podľa ktorého *„dokumenty vydané inštitúciou členského štátu, ktoré osvedčujú situáciu osoby na účely uplatnenia základného nariadenia a vykonávacieho nariadenia, ako aj podporné doklady, na základe ktorých boli dokumenty vydané, uznávajú inštitúcie iných členských štátov, pokiaľ ich členský štát, v ktorom boli vydané, nezrušil alebo nevyhlásil za neplatné“*.

Nariadenie je priamo uplatniteľné v jednotlivých členských štátoch a priamo z jeho ustanovenia vyplýva povinnosť vnútroštátnej inštitúcie (žalovaný, pozn.) uznávať dokumenty a doklady (vrátane formulára, osvedčenia, oznámenia a pod., pozn.) vystavené inštitúciou [v zmysle definície čl. 1 písm. p) základného nariadenia, pozn.] iného členského štátu podľa miesta bydliska cezhraničného zamestnanca o postavení takéhoto zamestnanca na území dotknutého členského štátu.

Postup pri určovaní uplatniteľného práva upravuje čl. 16 vykonávacieho nariadenia tak, že inštitúcia členského štátu bydliska dotknutej osoby bezodkladne po oznámení vykonávania činnosti v dvoch členských štátoch predbežne určí uplatniteľné právne predpisy; toto predbežné určenie sa stáva definitívnym, ak do dvoch mesiacov od poskytnutia tejto informácie dotknutej inštitúcii v inom členskom štáte táto nevyjadří odlišné stanovisko. S poukazom na uvedenú úpravu a absenciu nesúhlasného stanoviska žalovaného v rozhodnom období došlo k definitívnemu určeniu uplatniteľného práva uplynutím ustanovenej lehoty. Predbežné alebo definitívne určenie sa dotknutej osobe bezodkladne oznámi (pozri čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia).

Určenie uplatniteľných právnych predpisov možno považovať za verejnoprávnu dohodu *sui generis* uzavretú medzi príslušnými inštitúciami dvoch členských štátov, ktorej predmetom je vymedzenie uplatniteľných právnych predpisov pri zohľadnení kritérií ustanovených dotknutými nariadeniami. V prípade, že nedôjde k interpretačným rozporom medzi dotknutými orgánmi, je predmetná dohoda uzavretá aj konkludentne uplynutím rozhodnej doby (tzv. definitívne určenie). S poukazom na znenie čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia v prípade existencie neistoty vo veci určenia uplatniteľných

predpisov toto nariadenie priamo požaduje určenie rozhodného práva vzájomnou výslovnou dohodou inštitúcií dotknutých členských štátov. Vo veci sťažovateľa však žalovaný nenamietal proti predbežnému určeniu uplatniteľných predpisov.

Rozhodnutie správnych orgánov vo veci sťažovateľa je síce od tejto dohody priamo závislé, ale predmetom súdneho prieskumu je len rozhodnutie správneho orgánu o právnom postavení žalobcu (sťažovateľa, pozn.), nie samotná verejnoprávna dohoda. Nemožno preto vytýkať správnym súdom, ak takúto dohodu považujú za záväznú pre žalovaného pri rozhodovaní a ako takú ju akceptovali aj v súdnom konaní.

Vzhľadom na uvedené úvahy argumentácia najvyššieho súdu (ani krajského súdu) nevykazuje znaky procesného excesu, ktorý by bol z ústavného hľadiska neakceptovateľný. Ústavný súd preto nemá dôvod do napadnutých rozsudkov krajského súdu a najvyššieho súdu svojím rozhodnutím zasahovať, pretože podľa jeho názoru medzi ich obsahom a obsahom základných práv garantovaných čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy ústavný súd zdôrazňuje, že ide o ustanovenie ústavy, ktoré neobsahuje konkrétnu garanciu základného práva alebo slobody, ale vyjadruje všeobecný ústavný princíp vzťahujúci sa na konanie orgánov verejnej moci. Jeho aplikácia je v konaní o sťažnosti viazaná na vyslovenie porušenia individuálne určeného základného práva alebo slobody sťažovateľa, t. j. ústavný súd by mohol prípadne vysloviť jeho porušenie len v spojení s porušením niektorého základného práva alebo slobody garantovaného ústavou, príp. kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Keďže ústavný súd nezistil možnosť porušenia sťažovateľom označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, nemohlo napadnutými rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu dôjsť ani k porušeniu čl. 2 ods. 2 ústavy.

Obdobne čl. 7 ods. 2 ústavy ustanovuje princíp prednosti práva Európskej únie pred vnútroštátnym právnym systémom. Vyslovenie porušenia čl. 7 ods. 2 ústavy prichádza do úvahy len v spojitosti s vyslovením porušenia subjektívneho základného práva

sťažovateľa, teda v okolnostiach posudzovanej veci základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy. Možnosť porušenia týchto základných práv však ústavným súdom nebola zistená, preto je potrebné vyhodnotiť aj tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie čl. 7 ods. 2 ústavy, ako zjavne neopodstatnenú.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Nad rámec uvedeného ústavný súd považuje za vhodné uviesť, že nie je pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby oprávnený brať na zreteľ postup súdov, resp. správnych orgánov v podobných veciach iných fyzických osôb, keďže sa obmedzuje len na preskúmanie ústavnej akceptovateľnosti právnych účinkov rozhodnutia na právnu situáciu fyzickej osoby oprávnenej na podanie sťažnosti, teda tej, o ktorej základné práva v konaní pred ústavným súdom ide. Zároveň ústavný súd nie je ani oprávnený zjednocovať postup alebo rozhodovaciu činnosť správnych alebo súdnych orgánov v obdobných veciach, ale vždy posudzuje jednotlivé právne veci s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako zjavne neopodstatnená, bolo bez právneho významu zaoberať sa ostatnými v nej uplatnenými návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. decembra 2016